

Ledenbijeenkomst Natuurmonumenten Fryslân, Leeuwarden 5 november 2018

Een ledenbijeenkomst in het teken van de Wadden en afscheid en benoeming van ledenvertegenwoordigers. Al voor 19.00 stappen de eerste leden de Kanselarij binnen om wat Waddengevoel op te doen in de Waddenkelder. Bruno Doedens heeft daar niet alleen 30 kuub (duin)zand laten deponeren, maar ook reuze wulken met filmpjes erin en getij-verbeelding geconstrueerd. Je hoort het ruisen van de zee, terwijl je door het zand loopt.

Nadat de ruim 80 aanwezigen van koffie zijn voorzien opent de voorzitter Jur Teders stipt om 20.00 de formele ledenvergadering.

Als eerste wordt het **verslag van de ledenvergadering van 1 april 2017** vastgesteld. Daarna volgt de **informatie uit de verenigingsraad**. In de mei vergadering is de meerjarenstrategie voor het beleid besproken en het thema landbouw en natuur uitgediept.

Bij dit thema was de rol van andere partijen zoals consumenten, melkfabrieken, agrarische opleidingen hoofdmoot van het gesprek. In mei is het financieel jaarverslag en het beheerverslag door de Ledenraad vastgesteld. En er zijn een aantal laatste besluiten over het streefbeeld voor de vereniging genomen. Met het streefbeeld als leidraad wil Natuurmonumenten vormgeven aan de vereniging, die we samen zijn, in de veranderende omgeving. Natuurmonumenten wil meer mensen bij de natuur en haar werk betrekken. Ledencommissies en de beheerders gaan meer samen optrekken, elkaar met raad en daad ondersteunen. In de verenigingsraad van 10 november is er 's ochtends een discussie over het thema "de gebruiker betaalt". Waarvoor zou Natuurmonumenten geld mogen vragen aan recreanten. We hebben als Ledencommissie dit thema met twee vragen aan onze klankbordgroep voorgelegd. Dit leverde ons een breed palet aan inspiratie voor ons op voor de discussie van a.s. zaterdag. Verder zal de financiële meerjarenverkenning aan de orde komen en een wijziging van statuten en huishoudelijk reglement. De wijziging van de statuten wordt in een referendum ook aan de leden voorgelegd. Dus wees a.u.b. attent op het komende nummer van Puur. Op de vraag of het referendum ook digitaal gebeurt, kan de voorzitter geen antwoord geven. Maar wel de raad om op de digitale brievenbus te letten en te zorgen dat uw juiste e-mailadres op het kantoor in 's Graveland bekend is. Dit is trouwens ook van belang om de Nieuwsflits van de Ledencommissie te ontvangen.

Het **jaarplan 2018 van de Ledencommissie** is voor het merendeel inmiddels uitgevoerd. Een geslaagde ochtend over de landbouw met excursie in de Leonserpolder, we brachten Fries Nieuws via twee Nieuwsflitsen, er volgt er nog één dit jaar. We namen deel aan landelijke bijeenkomsten en de samenwerking met de beheerders loopt goed. Ook volgend jaar willen we weer twee bijeenkomsten organiseren voor leden en belangstellenden.

En dan is het moment van **afcheid van twee ledenvertegenwoordigers** aangebroken. Arnoud van der Ridder zette zich 8 jaar met hart en ziel in voor Natuurmonumenten. Zijn grote drijfveer is jongeren in contact brengen met de natuur. Hij nam deel aan vele landelijke werkgroepen, bracht veel zaken uit Gaasterland en IJsselmeerkust op de vergadertafel van de ledencommissie en heeft een schat aan ervaring en netwerk. Dat laatste gaat met zijn afscheid niet verloren want hij blijft actief voor de beheereenheid. Rene Boelen woont deels in Amsterdam tussen de drijfsijsjes en deels op Schiermonnikoog tussen de sijsjes. Die laatste woonplek maakte dat hij lid werd van toen nog de districtscommissie 7 jaar geleden. Hij bracht niet alleen allerlei Schiermonnikoogse zaken maar ook een filosofische kijk op diverse ontwikkelingen mee. Zijn echtgenote maakte deel uit van de Amsterdamse districtscommissie en dat leverde voor beide commissies een plus door uitwisseling van ervaring. We hopen via de digitale weg wel nog af en toe Schierse nieuwtjes en achtergronden van hem te vernemen. Beiden krijgen een stevig applaus en kloek formaat boek.

En dan vergeet de voorzitter bijna de **benoeming van twee nieuwe ledenvertegenwoordigers**. Maar net op tijd wordt de vergadering voorgesteld aan Hans van Baaren en Hubert Oversteegen. Beiden hebben al twee jaar meegedraaid als kandidaat leden van de commissie. Ze leveren allebei een goede inbreng qua ervaring en bijdrage aan ons werk. De voorzitter stelt voor beide

te benoemen als ledenvertegenwoordigers van de Friese leden. De aanwezigen stemmen hier met applaus mee in.

In de **rondvraag** stelt de heer Mast de het voornemen van RWS van het doorsnijden van een wadplaat voor een te graven vaargeul naar Ameland aan de orde. Dat past toch niet in een gebied waar de natuurlijke ontwikkeling de hoofddoelstelling is. Daar zou Natuurmonumenten stelling tegen moeten nemen. De heer Smits van de beheereenheid legt uit dat er nu continu gebaggerd wordt en dat past ook niet in een systeem waar je de natuurlijke ontwikkeling en dynamiek de ruimte wil geven. We moeten afwegen of deze ingreep van verkorten van de geul een verbetering of verslechtering is. Natuurmonumenten bestudeert het voornemen en de vergunningaanvraag serieus en zal dan beslissen welke weg we gaan. Uiteindelijk moet de oplossing toe naar varen met schepen met minder diepgang. De heer Mast meldt nog dat de termijn van zes weken, om bezwaar te maken, inmiddels loopt, dus wees op tijd.

Met een oproep voor deelname aan de klankbordgroep sluit **Jur Teders het formele deel** van de vergadering en geeft het woord aan Laura Govers voor haar presentatie over Griend.

Een impressie:

Griend, een stormvloedschoorwal eiland met kleptoparasitaire kokmeeuwen.

Laura neemt ons eerst mee naar het jaar 800 na Chr. De wadplaten zijn aaneengesloten kwelders waar de rivier Vlie doorheen stroomt. En daar ligt een handelspost aan, Griend. De St. Lucia vloed van 1287 (met 50.000-80.000 doden) vaagt de kloosterschool en bewoning weg van Griend en vormt Zuiderzee. De volgende eeuwen wandelt Griend langzaam in zuidoostelijke richting en erodeert het steeds verder. In 1916 verwerft Natuurmonumenten de maairechten van het kweldergras op het eilandje. In 1973 wordt een eerste, niet erg effectieve, zanddijk met palenrijen aangebracht, gevolgd door een haakvormige dijk in 1988.

Natuurmonumenten wil Griend behouden omdat het een hele belangrijke rol speelt in het voortbestaan van een aantal vogelsoorten. Het is een knooppunt op de trekroutes van Namibië naar Siberië van bijvoorbeeld de drieteenstrandlopers en broedplaats van de grote stern. Griend had eens een broedkolonie van meer dan 20.000 paar grote sterns . Nu nog maar 1500 paar. In het bestrijden van de afslag ging men er steeds vanuit dat het een "barrière-eiland" was, zoals Schiermonnikoog. Maar nu weten we dat het een ander type eiland is, een

“stormvloed-schoorwal eiland”. Daar verlopen de morfologische processen van aanwas en afslag anders. Daarin spelen schelpenrijkdom van het sediment en aangespoeld materiaal (vloedmerk) een belangrijke rol. De herstelmaatregelen van 2016 zijn op die kennis gebaseerd. Een grote zandvlakte is aan de westkant aangebracht. Om sediment in te vangen en zo aangroei van het eiland te bevorderen, wordt geëxperimenteerd met diverse structuren. Deze zijn met zeegraszaad geïnjecteerd. Zeegras kan weer sediment invangen. Er zijn schelpenbankjes gemaakt waar mosselen op kunnen groeien. Dit wordt allemaal nauwgezet gevolgd en gemeten om te bekijken wat werkt en wat niet. Maar een strenge winter met ijsgang, zoals afgelopen jaar, doorkruist al die mooie experimenten en onderzoek danig.

Naast onderzoek naar de morfologische processen lopen er allerlei onderzoeksprojecten naar het voedsel van de vogels op Griend. Elke soort eet ander voedsel. Wat eten ze precies en waar halen ze dat. Direct rond Griend of verder weg. En is er meer voedsel na de herstelmaatregelen? Allemaal vragen waarop we antwoorden zoeken. En soms vinden de onderzoekers die antwoorden door de gehoorbeentjes van vissen te onderzoeken. Daaruit kan men afleiden hoe oud (en hoe groot) de vissen waren. Verder wordt ook op het eiland in de broedkolonie onderzoek gedaan naar het voedsel dat de jonge sterns krijgen. Met behulp van camera's in de kolonie wordt onderzocht waarmee de oudervogels bij hun jongen aankomen. En uit die beelden blijkt dat de kokmeeuwen, die daar ook broeden, de vis van de grote stern stelen. En dan krijgt de jonge kokmeeuw het voedsel dat voor de jonge grote stern was bedoeld. Kortom kleptoparasitaire kokmeeuwen.

Als kers op de taart heeft Laura nog 3D brillen meegebracht waarmee ieder even, via een YouTube filmpje, middenin de broedende sternkolonie kan staan en 360 graden in het rond kan kijken.

Dit kan ook thuis zonder 3 D met alleen de mobiele telefoon. Download de YouTube app en ga naar " the fieldworkcompany" en bekijk het filmpje " stern met jong in 360"

Jur Teders bedankt Laura hartelijk voor deze geweldige presentatie met een mandje Friese producten. Er wordt daarna natuurlijk met een drankje nog het nodige gesproken over de Wadden en andere zaken. Voor de liefhebbers is er nu nog de gelegenheid om met een gids in de Waddenkelder te duiken.

